

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

XIII. De Ultimæ voluntatis Executoribus & Executione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62668](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62668)

bita concurrunt, & ex parte relinque-
tis non datur animus compenlandi, u-
trumque debitum peti potest, l. *Titia* 19.
§. 1. ff. de *Annis legat.* quia utriusque
debiti petitioni nihil obstat. Cum ergo
in proposito casu duo ex diverso capite,
scilicet legatarum ex voluntate testatoris, &
portio Canonica ex Juris dispositione, il-
lud ab hærede, ista ab Ecclesia alióve lo-
co sacro vel Religioso d'bita concurrant;
& ex parte relinquentis compenlandi ani-
mus deficiat; quia portio Canonica, quæ
legatò compenatur, non ab ipso, sed ab
Ecclesia debetur, hanc cum legato ex-
igere Episcopus non prohibetur. Ita
in c. *Officii cit.* An. de Butr. Panormit.
& Covarruvas, omnes n. 4. quos duo
Barbosa, Petrus in l. *Si cum dorem* 22. §.
Si pater 3. ff. *Solutio maritim.* n. 31. Au-
gustinus alleg. cit. n. 30. sunt secuti.

ARTICULUS XIII.

De ultimæ Voluntatis
Executione.

SUMMARIUM.

- 274. Executores alii Testamentarij,
- 275. Alii Legitimi sunt, aut Dativi.
- 276. Esse potest etiam femina, clericus,
- 277. Et cum superioris licentia Religio-
su :
- 278. Nisi Ordinis sui Constitutionibus
prohibeatur.
- 279. Et tamen mortuo non succedit Mo-
nasterium :
- 280. Nisi officii nomine expressò sit de-
signatus.
- 281. Valida est executio Religiosi facta
sine licentia :
- 282. Nisi ab eo agenda superior irrita-
rit.

- 283. Admittere executionem quis ferè
non tenetur :
- 284. Admissam tamen dimittere non
potest.
- 285. Pauperibus certis relictis eis appli-
canda :
- 286. Relicta incertis, in quoslibet di-
stribuere,
- 287. Et si est pauper sibi aut conjunctis
applicare Executor potest.
- 288. Executio ultra annum non disse-
renda,
- 289. Eiusque facta ratio reddenda est.

Quemadmodum Tutores, sic & 274.
ultimarum Voluntatum Exe-
cutores alii Testamentarii, alii
Legitimi sunt, & alii Dativi.

Testamentarii vocantur, ab ipso testatore
in ultima sua voluntate designati, unus
vel plures: quorum unò decedente, ab-
sente aut aliàs impeditò, vel executionis
officium non admittente, reliqui proce-
dere possunt, c. *Si Religiosus* 2. §. *Sanè*, in
6. nisi in talem casum aliud testamentò
sit expressum, §. *Sanè cit.* cum enim ra-
tionabilis voluntas testatoris pro lege ha-
beat, can. *Ultima*, 13. q. 2. §. 1. 1. *C. de*
SS. Eccles. id, quod testamentò expresserit,
in hujusmodi eventu erit observandum,
Vivianus in §. *Sanè cit.* Legitimi di-
cuntur, à lege seu Jure dati; nullis enim
Executoribus à testatore nominatis, su-
preme ejus voluntatis executio, etiam 275.
quoad legata pia, pertinet ad heredes, ut
colligitur ex c. *Nos quidem* 3. Verbis, *Cu-
jus desiderium*, id est, supreme voluntatis
executio, à religiosa femina ejus hæ-
rede protrahitur. Nisi quædam pro
captivorum redemptione vel alimentis
pauperum sint relictis; horum enim exe-
cutio, aliò à testatore non designatò, loci
Episcopo competit, l. *Nulli* 28. C. *de*
SS. Eccles. & Novell. 131. cap. 10. Glossa
R I R 2 in l. *Nulla*

In l. Nulla cit. V. Oritur, Panormit. in c. Nos quidem cit. n. 4. ubi Covarruvias n. 3. & Laiman Lib. 3. tract. 5. cap. 11. n. 1. hac in re cuiusque loci Consuetudinem attendendam, monens. Dativi demum nuncupantur unus vel plures, à Magistratu seu iudice constituti, Haunold. Tom. 2. de J. & J. tract. 6. n. 644. & Pirrhing ad hanc Rubric. à n. 101.

276. Executores esse possunt quicumque: nec solum mares, sed foeminae quoque, *c. Nos quidem cit. & l. A filio 15. ff. de Aliment. legat. etiam si minores sint viginti quinque annis: dummodo decimum septimum excefferint; quia haec aetas sufficit, ut quis ad negotia sit procurator, c. Qui generaliter 5. §. fin. de Procurat. in 6.*

Neque solum Laici: sed Clerici etiam, imò & Religiosi, *c. Tua nos 17. & c. Joannes 19.* non tantum quoad Pias, sed quoad prophana, etiam legata, ut colligitur ex *c. Religiosus 2. in 6.* de Religioso ultimae voluntatis executore loquente generaliter, nullaque inter pias & prophanas causas facta distinctione. Ratio est; quia iuxta voluntatis defuncti ad prophanas etiam causas executio adnumerari solet operibus Pietatis & Misericordiae, quae non dedecent Religiosum, Glossa in *c. Religiosus cit. V. Obienta, & ibi Francus num. 1.*

277. Religiosis tamen ad executionis munus subeundum necessaria est licentia sui superioris, *c. cit. & Clement. unic. hic*: eaque vel generalis, qualem habere censentur Religiosi, qui extra claustrum beneficio alicui perpetuo sunt addicti, Glossa in *c. cit. V. Religiosus*: vel specialis, qualem in Religionibus non exemptis dare non Ordinis dumtaxat Praelatus, sed etiam Episcopus potest: in Exemptis vero Praelatus Ordinis, Sanchez *Moral. Lib. 6. cap. 11. n. 15. & 19. Laiman l. cit. n. 3. & Pirrhing ad hanc Rubric. n. 108.*

Excipiuntur tamen Religiosi Chano num, quorum Constitutionibus aliud praescribitur, vel consuetudine est receptum; sic enim in Societate JESU ad minus executionis Testamenti suscipiendi dispensare potest solus Generalis, velis, cui ab isto dispensandi potestas est communicata, Consult. p. 6. cap. 3. §. 7. in D. Fratres autem minores S. Francis Executores esse omnino prohibentur, etiam de licentia superiorum circa testamenti executionem non nisi conditione dare valeant, ut expresse cavetur *Clement. Exvii 1. §. Item quod, V. Cuiusque dicti de V. S. Ubi*

Dubium occurrit primo, an Religiosus executor mortuo ejus officium transferat ad Monasterium. Ratio dubitandi est; quod ad hoc tranleant cetera ejus propria. Verum, quia exequendi jus mere personale est: & in eo personae indultum & fides eligitur, *arg. c. fin. §. In autem, de Offic. deleg. ad haeredes non transit, Baldus in l. Id quod 24. C. de Episc. & Cleric. in 6.* Unde, Religiosus executor decedente, exequendi officium ab eo in Monasterium non transferri, cum Imola in *Clement. unic. cit. n. 24.* docet Palao *Tract. 16. disp. 4. p. 13. §. 1. n. 6.* & ante eum *cit. Sanchez 21.* ubi notat, mortuo Religioso, ex eius voluntate executores pecuniam alio quam in pauperes erogare vel in alios pro usus expendere à testatore sunt iusti, ipsi competens penes Monasterium non remanere; cum talis Religiosus sit quasi testamenti executor. Ubi

Excipiendus est Religiosus autem etiam alius, qui executor designatus est, non proprio, sed tantum appellativo dignitatis vel officii, *vg. Praepositi, Prioris, Coenobii, nomine expresso; huic enim decedenti in executionis munere ejus in dignitate vel officio successor succedat: nisi ex circumstantiis, vg. quod ita designatus*

testatori sanguine vel singulari familiaritate conjunctus fuerit, aliam mentem defuncti, & designatæ personæ industriam ad exequendum specialiter electam fuisse, colligatur; Sylvester *V. Testamentum* 2. n. 4. & *cit. Pirhing n. 134.*

151. Dubium secundò est de executione testamenti, à Religioso facta sine licentia superioris: Eam enim pro invalida, cum Anchorano in *Clement. unic. cit. n. 2.* & Franco *l. cit. n. 2. in fine* habent Covarruvias in *c. Tua nos cit. n. 2. in fine* & Molina *de I. & I. disp. 247. n. 9. ducti partim arg. l. Non dubium 5. C. de LL. secundum quam nulla sunt, quæ lege prohibente fiunt: partim verò; quòd; cum Religiosus nolle ac velle non habeat, nisi dependenter à suo superiore, can. Non dicitur, 12. q. 1. & c. Si Religiosus 27. pr. de Elect. in 6. istò nolente ipse perinde is habeatur, ut, qui non vult esse executor: atque idcirco, sicut alius executionis minus subire volens, sic etiam superiore suo nolente Religiosus verus executor: & sicut alterius non veri executoris, sic etiam ipsius invitò superiore exequentis, acta valida non sint. Ita & satis probabiliter itti.*

Sed majori probabilitate cum Felino in *c. Decernimus 2. de Judiciis n. 3.* & Decio *ibid. n. 78.* ejusmodi executionem regulariter validam censent Menochius *lib. 2. presump. 46. n. 14.* Azor *p. 2. Instit. lib. 12. cap. 11. q. 1. & cit. Sanchez n. 44.* Ratione moventur eà; quòd sacri Canones, superioris licentiam exigentes, mancant intra terminos prohibitionis, & licentiam illam non exigant ad formam; ideòque locus non sit *arg. l. Non dubium cit.* nisi superior ultra prohibitionis terminos procedat, aut aliquid prohibeat ob vitium personæ.

Non majorem vim habet ratio in contrarium allata; quia Religiosus, li-

cet sine licentia superioris non habeat velle ac ac nolle honestum, *can. Placuit & c. Si Religiosus cit.* habet tamen velle & nolle sive consensum Naturalem, sufficientem ad valorem actus à Jure non irritati, *Frid. de Senis Consil. 293. in fine: 282.* ubi tamen nullam esse, ait, Religiosi executionem factam contra voluntatem superioris, non solum contradicentis, sed ejus voluntatē & executionem irritantis.

Dubium tertio est, an à testatore designatus ad executoris officium suscipiendum valeat compelli. In quo DD. passim utuntur distinctione: & licet eum ad executionem acceptandam compelli posse, regulariter negent: ad eam tamen semel acceptatam complendam compelli posse, affirmant propter clarum textum *c. Joannes 19.* Ratio est; quia executoris officium est instar procuratoris: quod, licet à principio voluntarium, post susceptum tamen mandatum necessarium implendum est, *l. Invitus 17. C. de Procurat.* Neque reter; quòd testator hæredem aut alium, in suscepta executione negligentem, cogi prohibeat, *c. Tua nobis 17.* quia privata persona testatoris dispositionem Juris publici, tam Civilis quàm Ecclesiastici, impedire non potest, ut in *c. cit.* notat Glossa *V. Interdici.* Compelli autem executor etiam laicus potest non solum à Magistratu seculari, sed ab Episcopo quoque, saltem quoad legata Pia, *c. Si hæredes c. Tua citi. & Trident. Sess. 22. cap. 8. de Reformat.* cum enim defunctus, ut ultima sua voluntas impleatur, agere per se ipsemet nequeat, adnumerari potest personis miserabilibus & auxiliò destitutis: quibus subvenire judicis Ecclesiastici sive Episcopi est, *c. Super quibusdam 26. de V. S. Panormit. in c. Si hæredes cit. n. 7. ubi Covarruvias n. 3. & cit. Molina disp. 150. n. 5.*

R r r 3

Dixi

Dixi etiam, Regulariter; quia, si necessitas exigat, Episcopus Clerico sibi subiecto executionis munus, saltem quoad legata Pia, delegare: eumque recusantem ad huiusmodi delegationem acceptandam compellere potest per ea, quae tradunt in c. Joannes cit. Panorm. n. 3. & Sylvester l. cit. q. 3.

285. Dubium est quartò, an executor, pecuniam in pauperes distribuere aut in pia opera impendere jussus, si ipse verè pauper sit, partem aliquam sibi valeat applicare. Quod extra casum extremæ necessitatis multi negant cum Panormit. in c. fin. de Institur. n. 4. Baldo in c. Cùm in Jure 33. de Electione n. 6. & cit. Sylvestro q. 2. Rationem reddunt partim; quòd testamentò relicta expendenda sint secundum voluntatem defuncti, c. Tua 17. quòd ab eo pauperibus relictorum partem sibi applicandò non facit, arg. l. Si mandavero 22. §. 7. ff. Mandati ibi Jussus dare qua, vel potius, ut aliqui legunt, cui voluerit & consumens mandati Actione tenetur: partim verò; quòd, si ejusmodi executor vel alius in Pœnitentiam Sacramentalem aliquid pecuniarum erogare jubeatur in pauperes, nullam ejus partem sibi applicare possit.

286. Sed licet, quando eam certis aut ab executore distinctis pauperibus destinata constat, ejus mens omnino sit adimplenda, c. Tua cit. casu tamen, quò de hoc non constat, verius relictorum partem aliquam sibi, quando verè pauper est, applicare non prohibetur; quia, si ipse verè pauper sit, relictorum pars aqua ab eo sibi attributa, expensa est in pauperem & juxta defuncti voluntatem, Menoch. de Presumpt. Lib. 4. q. 125. n. 17. & pluribus relatis Barbolà de Offic. Episc. alleg. 83. n. 21. quòd Charitas bene ordinata incipiat à seipso; l. Praeses 6. C. de Servit. & aqua & can. Si non licet 23. q.

5. Partem, inquam; quia, pecuniam in pauperes erogare jussus: non potest eam sibi, vel alteri etiam, soli totam applicare; Menoch. ibid. n. 20.

Neque in contrarium facit 6, 7. cit. quia ejus dispositio exaudienda est etiam, qui sibi applicat relictum, quòd ex mente testatoris in alios est distribuendum: non verò de eo, qui ejus, quòd in plures certa qualitate pròditos distribuendum est, partem aliquam sibi retinet; propter eandem v. g. pauperitatis qualitatem in se etiam reperitur, Navarrus de Redditi. Eccles. monitò 13. n. 12. Neque paritas est cum obligato ex Pœnitentia Sacramentali; quia huic in quantum largitionem ex mente Confessarii in alios exercendam, constat ex eo; quòd inauguratur in pœnam: cujus rationem non habet, quòd de rebus suis pœnitentiam retinet, & applicat sibi ipsi, Suarez disp. 7. de Charitate s. 1. n. 9. Ex dictis.

Inferunt DD. Primò, pauperibus inter quos relicta ex mente testatoris distribuenda sunt, accenseri posse contingentes aliosque conjunctos, non solum testatori, sed ipsi etiam executori, si verè pauperes sint: imò etiam liberos utriusque, etiam spurios istius; et si ejusmodi pauperibus accenseri nequeant filii spurii ipsius testatoris; quia his ex bonis paternis ultra alimenta relinqui nihil potest, Aub. Licet C. de Naturalit. Menoch. cit. Lib. 4. q. 9. n. 12. Gutierrez Lib. 3. Practic. q. 55. n. 21. & Palao Tract. 6. disp. 2. p. 14. n. 9. Secundò, si electio pauperum à testatore commissa sit Priori Regularium, v. g. Prædicatorum aut Eremitarum S. Augustini, ab eo proprii Ordinis Fratibus indigentibus aliquid distribui posse, Gonzalez ad Reg. 8. Cancell. gloss. 2. n. 54. & Barbolà alleg. cit. n. 25. Tertiò, ex ejusdem testatoris mente pecuniam expendendam in

causas & usus pios, à Clerico vel Religioso executore Ecclesie vel Monasterio proprio posse applicari, Sylvester *V. Testamentum* 2. n. 2. Rodriguez *Tom. 3. Regul. q. 70. art. 4. & Barbosa cit. n. 25.*

288. Dubium est quòd, intra quòd tempus suprema defuncti voluntas mandanda sit executioni. Et quidem, si executioni certum tempus ab illo præscriptum sit, ejus voluntas custodienda, *can. Ultima, 13. q. 2.* pro lege habenda & observanda est. Si verò certum tempus præscriptum non est, & hæres vel alius executor, post præviam judicis monitionem saltem unam, illam intra annum non exequatur, hoc faciendi potestas, saltem quoad legata Pia, ad Episcopum devolvitur, *c. Nos quidem & c. Si hæres cit.* ubi hæres in neglecta executionis penam omni re, quæ ei relicta est, cum fructibus & cæteris emolumentis jubetur interdici, hoc est, eis omnino privari, secundùm receptam & *l. fin. C. de Fideicommiss.* contentam explicationem *c. cit.* ut ibi notat Barbosa *n. 2.* vel rebus hæreditariis privari quousque voluntatem defuncti adimpleverit, secundùm non minùs verisimilem *c. cit.* interpretationem, traditam à Panormit. *in c. Si hæres cit. n. 5.* & Covarruvias *n. 4.* quæ locum saltem habet in hærede Necessario; cui, licet in exequenda defuncti voluntate, etiam quoad legata Pia, negligens sit, saltem portio sua legitima non est auferenda, *Novell. 1. cap. 1.* ut iidem, Panormit. *n. 8.* & Covarruvias *n. 9.* observant.

289. Dubium sexto est, cui executionis rationem reddere debeant clerici exempti. Ratio dubitandi est, quòd, sicut non exempti, sic & exempti Religiosi: imò & Prælati illam reddere debeant locorum Ordinariis, hoc est, Episcopis diocesanis, & ab his puniri valeant, si

deliquerint in executione; per textum *Clement. Unica*, ut ipsis materia præscindatur circa executionis Officium delinquendi: quæ ratio, cum æquè militet adversus exemptos clericos Seculares, *Clement. cit.* dispositione etiam hi affici videntur, *arg. l. Illud 32. ff. ad L. Aquil.* Sed hoc in *Clement. cit.* cum Glossa *V. Tales*, rectè negat Panormit. *n. 8.* quòd Constitutio hæc odiosa & penalis; atque idcirco à personis expressis ad non expressas non sit porrigenda: propter quam rationem, cum de Claustralibus loqui videatur, eam in Religiosis non-Claustralibus, qui alicui Ecclesie seculari exemptæ propositi sunt, non procedere; ac proinde istos executionis testamentariæ rationem Papæ duntaxat, ejusve legato vel alteri suo legitimo superiori reddere teneri, cum *cit.* Interprete *n. 5.* rectè docent Sanchez *cap. 11. cit. n. 23.* & Barbosa in *Clement. cit. n. 5.*

ARTICULUS XIV.

De ultimæ Voluntatis Commutatione.

SUMMARIUM.

290. *Ultimas voluntates non commutant executores:*
291. *Nisi aliquando quoad tempus:*
292. *Vel id faciant facultate ab ipso testatore,*
293. *Vel à Sede Apostolica acceptâ.*
294. *Illas commutari ab Episcopo posse, negantium,*
295. *Et affirmantium DD. Opiniones:*
296. *Eæque de re sensus Authoris.*
297. *Commutatio exigit causam Necessariam vel Justam.*